

λάσω τῶν δαπανῶν εἰς ἃς θὰ πρέβαινον ἵνα ἀρπάσωσι τὴν Δημαρχίαν ἀπὸ τὸν Βαφιαδάκην, ἥ ὅτι θὰ ἐδαπάνων ἐκ τοῦ ἰδίου βαλαντίου πρὸς τὸ κοινὸν καλὸν, ἀνέκρουσαν πρῶμναν ἀφέντες τὸ στάδιον ἐλεύθερον εἰς τὸν Βαφιαδάκην. Ἦδη μεταξὺ ὠνητοῦ λαοῦ καὶ ὑπεροβούλων ἀρχόντων, ἔρχεται ἡ τάξις τῶν ἀστῶν, ἡ μὴ δυναμένη ὅταν θέλῃ καὶ ὅταν δύναται μὴ θέλουσα, ἡ ὑρισταμένη τὰς συνεπείας τῆς ἀβουλίας τῶν μὲν, ἡ τῆς μοχθηρίας καὶ κακῆς πίστεως τῶν δὲ, ἥς τινος τὰ τε ἡθικά καὶ ὕλικά κεφάλαια δὲν ἐπαρκοῦσιν, ὅπως τὸν ἐφιάλτην τῆς Ἑρμοπόλεως καταρρίψωσιν ἀπὸ τοῦ στήθους αὐτῆς. Ἰδοὺ ὅθεν διατὶ ὁ λαὸς τῆς Ἑρμοπόλεως θὰ κύψῃ ἐπὶ τετραετίαν ἔτι ὑπὸ τὴν πτέρην τοῦ Βαφιαδάκη, ἰδοὺ διατὶ ἡ Σύρος, ὁ τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος Προμηθεὺς, θὰ σπαίρῃ ἐπὶ μίαν ἔτι περίοδον ὑπὸ τοὺς σιδηροὺς ὄνυχας τοῦ Χίου γυπὸς, ἂν μὴ νέος Ἡρακλῆς εὐρεθῇ.

Ἐν τῷ Δήμῳ Ἄνω Σύρου διεξήγετο ἄλλος ἀγὼν, διότι ἐκεῖ λεληθότως ἀφήκαμεν νὰ ὑπείσθῃ ἐχθρὸς πολὺ φοβερώτερος τοῦ ἐχθροῦ, ὃν κατὰ κόρης οἱ Ἀθηναῖοι τὴν μεγάλην ἡμέραν τῆς 3ης Ἰουλίου ἐρράπισαν. Ἐκεῖ ἐπάλασεν ὁ φανατισμὸς καὶ ἡ δεισιδαιμονία, κατὰ τοῦ πνεύματος τῶν νεωτέρων χρόνων, ὁ μεσαιὼν κατὰ τοῦ αἰῶνος τῆς προόδου, ἐξῆλθε δὲ νικητὴς τὸ Βατικανὸν ἀτυχῶς, ἐκλεγέντος Δημάρχου τοῦ Θεοφίλου Μ. Μασούκη, ὅστις ἐπανηγύρισε φαιδρῶς τὴν νίκην του ταύτην, φωταγωγήσας λαμπρῶς τὸ μέγαρόν του καθ' ὅλην τὴν νύκτα τὴν μετὰ τὴν ἐκλογὴν.

Εἰς Μύκωνον ἐπάλασεν εἰς χρυσοκάνθαρος κατὰ τοῦ ποτὲ δικτάτορος τῆς νήσου ἐκείνης Α. Καμπάνη, τὴν νίκην δ' ἔσχεν ὁ πρῶτος, διότι ὁ λαὸς τῆς Μυκόνου τίθησιν εἰς πλειοδοσίαν καὶ συνείδησιν καὶ πολιτικὰ δικαιώματα, πάντοτε δὲ ἡ νίκη τοῦ μείζονα προσφέροντος ἐστί. Ὑπὸ τὴν λέξιν χρυσοκάνθαρος ὅμως μὴ ταραχθῇτε σεῖς οἱ ἀνιλεῶς τοὺς Ἀθηναίους χρυσοκάνθαρους μαστιγώσαντες, ὁ τῆς Μυκόνου χρυσοκάνθαρος δὲν εἶναι οὔτε εἰς τῶν ἰδικῶν σας, δηλ. ἰππότης

τοῦ Χαβιαροχανίου, οὔτε τις τῶν τοῦ κ. Σ. Ξένου, δηλ. μέλος τῶν περιλαλήτων ἀχυρίων ἐταιριῶν, εἶναι ὁ καλὸς πατριώτης κ. Ἀμπανόπουλος, οὗ τὸ ὄνομα δὲν κατελέχθη οὐδὲ καταλεχθήσεται εἰς τὰς δέλτους τῆς πλουτοκρατικῆς ἀριστοκρατίας τῶν Ἀθηνῶν, οὐδ' εἰς ἐκείνας τῆς τραπεζοκυκερνητικῆς ἐταιρίας· εἶναι ἀπλούστατα εἰς πλούσιος φιλόπατρις.

Ἐν προσεχεῖ ἔσως μέλλοντι πλειότερα περὶ Σύρου θὰ διαβιβάσω ὑμῖν.

Ἀττίλας

ΟΙ ΕΒΡΑΙΟΙ ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

(ΕΙΔΙΚΟΥ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΟΥ ΜΑΣ)

Θεσσαλονίκη, 30 Ἰουνίου 1883.

Παντοῦ ὅπου καὶ ἂν στραφῇς, ὠθεῖσαι ὑπὸ Ἑβραίων. Πάντες ἐργάζονται, ὡς καὶ αὐτὰ τὰ μικρὰ παιδιὰ τῶν ἀπὸ τὸν 8τος· τῆς ἡλικίας εὐκολοῦν τὰς ἐργασίας τῶν πατέρων τῶν. Ἐκτὸς τῶν μεγαλεμπόρων· ἐμπόρων καὶ ἐμπορίσκων κατέχουν ὅλα τὰ ἐπαγγέλματα, οὐδεμίαν πράξιν δύνασαι νὰ κάμῃς ἀνευ τῆς συνδρομῆς τοῦ Ἰουδαίου. Ἐρημοῦνται ὅλαι αἱ γωνίαι τῆς πόλεως, ὅταν οἱ Ἑβραῖοι ἐορτάζουν. Τοῦρκοι καὶ Χριστιανοὶ κἀθηνται εἰς τὰς θύρας τῶν καταστημάτων τῶν καὶ συνδιαλέγονται χωρὶς νὰ κάμνουν πράξεις. Αἱ πληρωμαὶ γίνονται τὴν Παρασκευῇ· οὐδὲν ἀτμόπλοιν ἀναχωρεῖ τὸ Σάββατον, Κυριακὴ τῶν Ἑβραίων.

Τὴν ἡμέραν τοῦ Σαββάτου περὶ ὄρθρον βαθὺν πορεύονται εἰς τὴν Συναγωγὴν, φέροντες ὑπὸ μάλῃς τὰ ὀγκώδη βιβλία τῆς προσευχῆς. Ἐξέρχονται καὶ διασκορπίζονται κατόπιν πρὸς τὴν προκουμαίαν, ὅλοι καθαροί, μόλις κινούμενοι, θαυμάζοντες τὰ περὶ ὧς νὰ ἦσαν ξένοι περιηγηταί· περὶ τὴν δειλὴν ἐξέρχονται μετὰ τῶν γυναικῶν καὶ εἶνε μὴ χαρὰ νὰ τοὺς ἴδῃς ἐν πατριαρχικῇ ἀ-

Ο ΛΥΚΟΓΙΑΝΝΗΣ

(Συνέχ. ἰδ. ἀριθ. 549)

Κατὰ πᾶσαν στιγμὴν παρετῆρει τὸ ἐκκρεμές, ἀναμένων ἀνυπομόνως· ὡσαύτως καὶ ὁ ὑπηρετὴς.

Ὁ κώδων ἤχησεν.

— Ἰδοὺ ὁ πρῶτος, ἐψιθύρισεν ὁ κ. Λαγγάρδ ἐγειρόμενος, εἶναι ὁ γέρον.

Τῆς θύρας τοῦ θαλάμου ἀνοιχθείσης, ὁ ὑπηρετὴς παρουσιασθεὶς ἀνήγγειλε :

— Ὁ κ. Ἰάκωβος Βαιγιάν.

Ὁ ἀρχαῖος δραγόνος εἶχε πολὺ γηράσει· ἡ θλίψις ἦτο ἐζωγραφημένη ἐπὶ τοῦ προσώπου του· ὁ πώγων καὶ ἡ κόμη του ἐλευκάνθησαν.

Ἐνεφανίσθη φορῶν τὴν ὁδοπορικὴν ἐνδυμασίαν του καταςκονισμένην, κρατῶν τὸν ὁδοπορικὸν σάκκον. Ἔτεινεν εἰς τὸν κ. Λαγγάρδ ἐγκαρδίως τὴν χεῖρά του.

— Ὅχι, ὄχι, εἶπε ζωηρῶς οὗτος, δὲν ὑποδέχομαι οὕτω τοὺς ἀγαθοὺς μου φίλους.

Ἐναγκαλισθεὶς δὲ τὸν γέροντα, ἡσπᾶσθη τὰς δύο παρειάς του.

Ὁ Ἰάκωβος Βαιγιάν μόλις ἡδυνήθη νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυα· δὲν περιέμενε βεβαίως παρομοίαν ὑποδοχὴν.

— Αἰσχύνομαι, εἶπε, παρουσιαζόμενος οὕτως, ἀλλ' ὑπήκουσα, κύριε, εἰς τὴν πρόσκλησίν σας καὶ ἔρχομαι ἐνταῦθα κατ' εὐθείαν ἀπὸ τὸν σταθμὸν.

— Θὰ ὑπάγητε νὰ ἀλλάξῃτε ἐνδυμασίαν καὶ μετὰ εἰκοσι λεπτά θὰ καθίσωμεν στὸ τραπέζι. Φερμῖνε, προσέθετο, ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν ὑπηρετὴν, ἀναμένοντα τὰς διαταγὰς τοῦ κυρίου του, λάβετε τὸν σάκκον τοῦ κ. Βαιγιάν καὶ προσέξατε νὰ μὴ λείψῃ τίποτε.

Ὁ γέρον ἠκολούθησε τὸν θαλαμηπόλον.

Ἐν τέταρτον τῆς ὥρας παρήλθεν· ἐκ νέου ὁ κώδων ἤχησεν, ὁ δὲ Φερμῖνος ἀνήγγειλε :

— Ὁ κ. Ἰάκωβος Γρανδέν.

Ὁ νέος λοχαγὸς τῶν οὐσσάρων, ἐνδεδυμένος ὡς ἀστὸς καὶ ἔχων τὴν ἐρυθρὰν ταινίαν ἐπὶ τῆς κομβιοθήκης τοῦ ἐπενδύτου του εἰσῆλθεν εἰς τὸ γραφεῖον.

— Φίλε μου, εἶπεν ὁ κ. Λαγγάρδ.

Καὶ ἤνοιξεν αὐτῷ τὰς ἀγκάλας.

— Μὲ προσκαλέσετε εἰπόντες : τὴν δεῖνα ἡμέραν, τὴν δεῖνα ὥραν ἔλθετε παρ' ἐμοί, εἶπεν ὁ Ἰάκωβος διὰ φωνῆς

πλότῃ νὰ συνδιαλέγονται καθ' ὁδὸν ὡς νὰ εὐρίσκονται εἰς τὰς αὐλὰς των. Θελεκτικὴ ἡ ἀρχαία ἐνδυμασία τῶν Ἑβραίων. Τῶν πλείστων Ἑβραίων τὸ βλέμμα των εἶνε προκλητικόν· τέλος εἶνε σὰρξ λευκὴ καὶ ἀνάστημα ὡς οἱ κέδροι τοῦ Λιβάνου, ὅπου—κατὰ τὸ τραγούδι τῶν Ὀλυμπίων—«μέσα καρδίᾳ δὲν ἔχει, εἰς τὴν ρίζαν θέλει χῶμα, καιρὸς δὲν εἶνε ἀκόμα».

Καὶ οἱ Ἑβραῖοι μαστίζονται ὑπὸ τῆς πολυτελείας, καὶ ἰδίως τὰ κοράσια τῆς νέας γενεᾶς φαίνονται ὡς τὰ κοράσια τῆς Πέστης· πλείσται δὲ ἐξ αὐτῶν, δέκα ἐντὸς τριῶν μηνῶν, ἀπέπτυσαν τὴν θρησκείαν των γενόμεναι ὁθωμανίδες. Προέρχεται δὲ τοῦτο ὡς ἐκ τῆς πλησμονῆς Ἑβραίων κορασίδων, αἵτινες ὑπηρετοῦσι τὰς οἰκογενείας τῶν Τούρκων καὶ χριστιανῶν ἀντὶ ἐνός μετζίτιου, ἥτοι ἐνός ταλλήρου, τὸν μῆνα. Ὁ ἑβραϊκὸς πληθυσμὸς ὑπολογίζεται ἄνω τῶν 60,000 κατοίκων, βαίνει δὲ ἡ αὐξήσις κλιπαστικῶς, διότι ἔρχονται εἰς γάμον ἐν ἡλικίᾳ μικρᾷ καὶ τοιουτοτρόπως ἀπαθανατίζεται ἡ γενεὰ τοῦ Ἰσραὴλ. Ἡ νηπιακὴ περίοδος εἶνε καχεκτικωτάτη, εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς μητρὸς ἵσταται τὸ βρέφος ὡς κοῦκλα, τὸ δὲ ἐπιδερμικὸν κληρονομικὸν νόσημα ἐπιβασιλεύει ἐπὶ τῶν διστήνων τούτων πλασμάτων, αἵτινα τίκτονται ἐκ τῆς αἰμομίκτου ἀνθρωπίνης βιομηχίας. Ἀφαιρέσατε τὴν ἐργασίαν ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους, δώσατε τροφὴν ἢν μασσῶσι καὶ αἱ ἄλλαι φυλαὶ, καὶ θὰ ἔχετε τὴν ἐμφάνισιν πανώλους. Ἀναμεταξὺ των εἰσὶ ἀβρόφρονες, οἰκονόμοι καὶ ἡθικοί, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν κύκλον των. Οἱ μεγάλοι εἰσὶ μετριοπαθεῖς καὶ ἀνθρωποὶ παλμὸν ἔχοντες μόνον τὴν τσέπην των, ὁμιλοῦσι δὲ μὲ τὸν ἀχθοφόρον οἰκειότατα καὶ ἀπόδειξις ὅτι ζῶσι τόσοι χριστιανοὶ ὑπάλληλοι εἰς ἑβραϊκὰ καταστήματα, οὐχὶ πιεζόμενοι, ἀλλὰ ἀναγεννώμενοι καὶ εὐλογοῦντες τοὺς Ἑβραίους. Ἡ ἐμπιστοσύνη αὕτη τῶν Ἑβραίων ἐμπόρων τιμᾷ αὐτοὺς καὶ διακονοῦν τὴν ἐπιρροήν των. Οἱ Ραββίνοι τῆς ἀρχαίας σχολῆς ἀμα-

θεῖς, ὡς οἱ ἡμέτεροι, φέρουν τὸν ζόφον εἰς τὴν ψυχὴν των.

Φανατικοὶ εἰς τὰς παραδόσεις των κρατοῦσι σφικτὰ τοῦ κρίκους τῆς θρησκείας καὶ οὐαὶ εἰς τὸν τολμήσοντα πανδῆς μως νὰ ἀποκαλύψῃ τὸ φρόνημά του. Δὲν δύναται λεμβούχος ἡ ἀχθοφόρος νὰ πορευθῇ εἰς ἐργασίαν πρὶν πρῶτον προσευχθῇ εἰς τὸν ναόν· ἰδίως δὲ περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου οἱ ἀχθοφόροι παύουσι τὰς ἐργασίας των, ἵστανται ἐν γρυμῇ προσευχόμενοι μεγαλοφώνως, ἔχοντες ἐστραμμένas τὰς κεφαλὰς των πρὸς τὴν Ἱερουσαλὴμ. Πόσον κατανυκτικαὶ εἶνε αἱ προσευχαὶ εἰς ἀνοικτὸν ὀρίζοντα θαλάσσης, ἔχων ἀπέναντί σου τὸν σάλον τοῦ αἰγιαλοῦ καὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου. Λέγουσι ὅτι κατ' οἶκον προσεύχονται καὶ τὰ κοράσια καθὼς καὶ οἱ ἄνδρες ἐν σῶματι ἐπτά τὸν ἀριθμὸν καὶ ὅτι ἡ μελωδία των εἶνε ὅπως οὖν γλυκεῖα. Ἡ λύρα τοῦ Δαυὶδ καὶ οἱ ἔρωτες τοῦ Σολομῶντος δὲν ἀπόλλυνται, καὶ τίς οἶδεν ἂν μίαν ἡμέραν καὶ οἱ Ἑβραῖοι δὲν σωθῶσιν ἐκ τῶν προληπτικῶν δεσμῶν καὶ συγχρωτισθῶσι καὶ αὐτοί.

Ὡς ὑπάλληλοι εἰς τὴν Κυβέρνησιν εἰσὶ πολλοὶ καὶ ἐνιοὶ ἐνεγράφησαν καὶ ἐκ καλῶν οἰκογενειῶν εἰς τὴν ἀστυνομίαν. Ἐκπαιδεύονται πρακτικῶς, μορφοῦνται κατ' ἐπιφάνειαν καὶ ἰδοὺ αὐτοὶ σύρουσιν τὴν σπάθην εἰς τὸ ἐπίπονον ἀστυνομικὸν ἔργον. Οἱ μεγαλέμποροι Ἰουδαῖοι ἄρχουσι τῆς ἀγορᾶς· αἱ παρακαταθῆκαι τῶν ἐμπορευμάτων κρατοῦσιν μεσηστῶς τοὺς λοιποὺς ἐμπόρους οἵτινες δὲν τολμῶσι νὰ συναγωνισθῶσιν. Ἀπειρα καὶ ἀπίστευτα εἶναι τὰ τεχνάσματα τῶν Ἰουδαίων ἐμπόρων, πολλάκις δὲ ἔδωκαν μαθήματα εἰς τοὺς ἐν Εὐρώπῃ χρηματιστάς. Ἐχουσι καὶ δύο ἱατροὺς ἀπολαύοντας πολλῆς ὑπαλήψεως.

Ἀνακεφαλαιώσις. Ἡ εὐημερία τῶν Ἑβραίων χρονολογεῖται ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ 21· ὅλη ἡ ἀριστοκρατία τῆς Θεσσαλίας μετηνάστευσεν ἐνταῦθα, σύρουσα καὶ τὸν πλοῦτον μαζὺ, ὃν ἔκτοτε νῆξεν μυθωδῶς. Τὰ ἐν Θεσσαλίᾳ εἰσέτι σωζόμενα λείψανα, ἀρχαίων τάφων μὲ τὰς μεγάλας ἐκείνας ἐπι-

συγκεκινημένης· ἰδοὺ ἐγώ. Ἐχετε ἀνάγκην ἐμοῦ; διατάξατε, φίλε μου, πάτερ μου, εἶμαι ἔτοιμος. Δύναμαι ἄρᾳ γε νὰ πράξω τι ὑπὲρ ὑμῶν;

Ὁ κ. Λαγγάρδ ἐμειδίασεν ἐπιχαρίτως·

— Ἀγαπητέ μοι Ἰάκωβε, ἀπήντησεν, τίποτε δὲν ἔχω νὰ ζητήσω ἀπὸ σᾶς σήμερον· ἀλλ' ἔχε ὑπομονήν, θὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα. Σὰς προσεκάλεσα, διότι εἶχον ἀνάγκην νὰ σᾶς ἴδω, καὶ ὅπως λάβω τὴν εὐχαρίστησιν ταύτην, ἔγεινα αἷτιος νὰ διακύσῃτε εἴκοσι λεύγας.

— Σιδηροδρομικῶς· διὰ σᾶς δύναμαι πεζὸς νὰ μεταβῶ εἰς τὴν ἄκραν τοῦ κόσμου.

— Τὸ ἡξεύρω. Ἐπειτα δὲ, Ἰάκωβε, σὰς ἐπιφυλάσσω ἐκπληξίν τινα.

— Ἐκπληξίν;

— Παρατηρήσατε.

Τῆς θύρας ἀνοικθείσης, ὁ ἀξιωματικὸς ἐστράφη ζωηρῶς καὶ ἐξέβαλεν ἐπιφώνησιν χαρᾶς, εἰς τὴν ὁποίαν ἀπήντησεν ἄλλη ἐπιφώνησις οὐχ ἥττον χαρωπή.

Καὶ ὁ ἀνάδοχος καὶ ὁ βαπτιστικὸς ἐνηγκαλίσθησαν.

— Δύο δυστυχεῖς ἔχοντες ἀνάγκην παρηγορίας· εἰς τί πρέπει ν' ἀποδοθῇ ἡ εὐτυχία; ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν ὁ κ. Λαγγάρδ.

Ἡ φωνὴ τοῦ Φερμίνου ἠκούσθη.

— Τὸ γεῦμα ἔτοιμον.

— Εἰς τὴν τράπεζαν, φίλοι μου, εἶπεν ὁ κ. Λαγγάρδ.

Καὶ ἐνῷ μετέβαινον εἰς τὸ ἐστιατόριον, ὁ γέρον καὶ ὁ νεανίας ἀντήλλαξαν ταχέως, χαμηλοφώνως τοὺς ἐπομένους λόγους:

— Γνωρίζεις διατί εἴμεθα ἐδῶ;

— Δὲν ἡξεύρω τίποτε.

— Τί σημαίνει αὐτό; Μάτην ζητῶ νὰ τὸ ἐξηγήσω.

— Ἡ ἐκπληξίς μου εἶναι οὐχ ἥττον μεγάλη.

— Ὁ κ. Λαγγάρδ ἔχει βεβαίως κᾶτι νὰ μᾶς εἴπῃ.

— Τοῦτο δὲν εἶνε ἀμφίβολον.

— Ἀλλὰ τί;

— Ἀναμένωμεν.

— Εἶνε παράδοξον!

Ὀλίγον συνωμίλησαν κατὰ τὸ γεῦμα. Οἱ συνδαιτυμόνες τοῦ κ. Λαγγάρδ εἶχον μεγάλην ὄρεξιν· αὐτὸς ὁ ἴδιος ἔγευματίσε κάλλιον τοῦ συνήθους. Ὅλα τὰ παρατεθέντα φαγητὰ ἦσαν ἐξαίρετα. Πραγματικῶς ἡ μάγειρος διεκρίθη. Ἐπίον οἶνους ἡδυτάτους.

Κατὰ πᾶσαν στιγμήν οἱ συνδαιτυμόνες πρὸς ἀλλήλους ἐφαίνοντο ὥσει λέγοντες: Δὲν σὰς εἶπε τίποτε; Ἀμα ὁ κύριος Λαγγάρδ ἀπήγγελλε λέξιν τινα, προσήλωναν τὴν ἀκοὴν ἐλπίζοντες ὅτι ἡ ἀναμενόμενη ἀνακοίνωσις ἐμελλε νὰ γίνῃ. Ἀλλ' ὁ ἐστιάτωρ ὅστις ἄλλως ὠμίλει ὀλίγα, οὐδὲν ἔλεγεν, ἐξ οὗ νὰ δυνήθῃ τις νὰ μαντεύσῃ διὰ τί προσεκάλεσε τὸν Ἰάκωβον Βαγιγιάν ἐκ Μαρεῖλ καὶ τὸν Ἰάκωβον Γρανδὲν ἐκ τῆς πόλεως ὅπου ἐφοῦρε.

γραφά; ἐν αἷς ἐκφράζουσι τὴν ὀδύνην, διότι θνήσκουσι μακρὰν τῆς Ἱερουσαλήμ, οἱ πελώριοι οἴκοι ἐν ἐρημώδει νῦν καταστῆσαι εὐρισκόμενοι καὶ τέλος αἱ μετὰ τοῦ νομισματοκοπέου τῆς Βιέννης ἀνταλλαγαὶ μαρτυροῦσιν ὅποια ἦτον τότε ἡ δύναμις καὶ ἡ συνάφεια τῶν Ἰουδαίων τῆς Θεσσαλίας μετὰ τῶν ὀρδῶν πρὶν τοῦ 21. Ἐκτοτε ἡ Θεσσαλία ἀπόλεσε τὴν ἐμπορικὴν δύναμιν ἀφ' ἧς στιγμῆς ἀνεχώρησαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐγκαταλείψαντες οἴκους, τὰ πάντα, καθότι ἡ ἐπανάστασις τοῦ 21 καὶ ἄλλα τινὰ γεγονότα τραγικὰ εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς καταστροφῆς τῶν Ἀμπελακίων μαρτυροῦσιν ὅτι καὶ οἱ Ἰουδαῖοι δὲν ἔμεναν ἀμέτοχοι. Ἀλλ' ἄλλοτε περὶ τούτου.

Περιπλανώμενος

ΠΑΝΗΓΥΡΙΣ ΠΥΡΓΟΥ

(ΕΙΔΙΚΟΥ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΟΥ ΜΑΣ)

Πύργος, 5 Ἰουλίου 1883.

Δὲν δύναται τις ἢ νὰ συγχαρῇ τοὺς δημότας Λετρίνων ἐπὶ τῇ περιφανεί νίκῃ, ἣν κατήγαγον κατὰ συστήματος ἀκατανομάστου. Δὲν δύναται τις νὰ μὴ θαυμάσῃ τὸν ἄπειρον ἐνθουσιασμόν αὐτῶν, τὴν ἀμετρον χαρὰν, ἣν ἐπὶ τούτῳ δεικνύουσιν. Ἀπασα ἡ πόλις, ὁ δῆμος ὅλος πανηγυρίζει ἐπιφαίνεται ἀπανταχοῦ ἐκδήλωσις αἰσθήματος ἀρχῆτου. Διὰ τί; Ὅταν ὁ λαὸς πανηγυρίζῃ, ἐνθουσιᾷ, ἀγάλλεται, σκιρτᾷ ἐν ὁμοίαις περιστάσεσι, δῆλόν ἐστι, ὅτι οἱ πόθοι αὐτοῦ ἐπληρώθησαν. Ἐπὶ εἰκοσαετίαν πλάνῃν οἰκτράν ἐπλανᾶτο, ἐγείρων μέγα, ἀψίδας θριαμβευτικάς, καὶ διὰ ἐνδείξεων συμπαθειῶν πλειστών, πανελλήνιον δόξαν, μυστηριώδη πλοῦτον προσκομίζων εἰς ἡγήτορας, πᾶν ἄλλο διανοηθέντας ἢ τοὺς δοτῆρας τῶν ἀγαθῶν τούτων νὰ ὑπηρε-

τήσωσιν. Ἠπατήθη ὁ λαὸς, ἐπλανήθη. Ἀνένηψε δὲ ἐπὶ τέλους, ἦρε τὸ παραπέτασμα τῆς παιζομένης σκηνῆς, καὶ ἐνώπιον τοῦ λαοῦ παρεστάθη ἐν ὅλῃ τῇ γυμνότητί του τὸ σύστημα. Οὐτε αἱ θωπεῖαι, οὔτε τὸ ἀφειδῶς σπαταληθὲν χρῆμα ἐπήρκεσαν νὰ σταματήσωσι τὸν ἀκατάσχετον ροὴν τῆς ἐξεγέρσεως τοῦ ἐμποιχθέντος λαοῦ. Ἡ τρίτη Ἰουλίου ἦν ἡ ἡμέρα τοῦ θριάμβου. Καὶ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης ὁ Δῆμος πανηγυρίζει ἀκράτητος, ἐνθουσιώδους, υπερήφανος. Ἰδοὺ παραδείγματα διὰ τοὺς ἐπιγιγνομένους! Ἰδοὺ μαθήματα διδασκτικά διὰ τοὺς ἀρχοντας τοῦ λαοῦ, ἅπερ πρέπει νὰ ἔχουσιν ὑπ' ὄψει, ἵνα μὴ εἰς ὁμοίαν τύχην περιπίπτωσιν! Ὁ λαὸς ἐν τῇ ἀγαθότητί του ἀπατάται. Ἀλλὰ κατανοῶν τούτο, ἀνίσταται, ἀνορθοῦται, ἐλδικεῖται. Τὸν λαὸν ἐάν δὲν δύνασαι νὰ τὸν ταπεινώσῃς μὴ τὸν ἐμπαίζῃς. Εἶνε θηρίον ἄγριον, ὅταν πεισθῇ ὅτι ἐμπαίζεται. Τούτο διδάσκει ἡ ἱστορία.

Ἐν τῷ μέσῳ ὅμως τῆς γενικῆς ταύτης χαρᾶς, σκέψις τις εἰς ἅπαντας κυκλοφορεῖ. Λέξεις τινες ὑπεκφεύγουσι τὰ χεῖλη ἡμῶν: «Θὰ δικαιωθῶμεν; θὰ ἱκανοποιηθῶμεν;» Ναι, φίλτατοι Λετρίνιοι. Τὸ πιστεύω. Διότι τὸ παρὸν μάθημα ἔσται ἱκανὸν παράδειγμα διὰ τὸν ἐκλεχθέντα ἡγήτορα τοῦ Δήμου Ἰ. Κρεστενίτην. Εἶνε νέος· ἔχει φιλοτιμίαν· θὰ ἐργασθῇ ὑπὲρ τοῦ Δήμου. Ἄν ὅμως εἴμαρτο νὰ βαδίσῃ τὴν αὐτὴν ὁδόν, τότε σεῖς πάλιν κυρίαρχοι δύνασθε νὰ τὸν τιμωρήσῃτε. Ὁ ποιητὴς σας, τοῦ ὁποῦ τὴν ὀρφανὴν κάλπην, ἡ πόλις τοῦ Πύργου καὶ ἰδίως ἡ νεολαία υἱοθέτησε, καὶ τοσαῦτα δείγματα ἀγάπης καὶ τιμῆς ὑπὲρ αὐτοῦ ἐδήλωσε, καὶ δι' ἅπερ ὁμολογεῖ ἡμῖν ἄπειρον εὐγνωμοσύνην, θὰ ἵσταται φρουρὸς ἄγρυπνος μετὰ τὴν φαρέτραν, ὅπως διὰ τῶν βελῶν κτυπήσῃ πᾶσαν παρεκτροπὴν. Τρέφει ὅμως τὴν ἐλπίδα, ὅτι ὁ νεαρὸς Κρεστενίτης θὰ σταθῇ ὑπεράνω πάσης ἰδιοτελείας, παντός φαντασμοῦ, καὶ ὡς τοιοῦτον ἐχαιρέτισεν αὐτὸν ἀπὸ καρδιάς.

— Θὰ μᾶς εἶπῃ κατὰ τὰ ἐπιδόρπια, διελογίζοντο, ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐκπληκτοί.

Κατὰ τὰ ἐπιδόρπια, ὁ κ. Αγγάρδ δὲν ὑπῆρξεν οὐχ ἥττον μεταδοτικός.

— Τοῦτο θὰ γίνῃ βεβαίως κατὰ τὸν καφέν.

Ὁ ὑπάρτης προσέφερε τὸν καφέν. Ἀλλ' ὁ κ. Αγγάρδ πάντοτε εἰσιώπα. Προσέφερε σιγάρα· ὁ νεανίας ἔλαβεν ἓν, ὁ Ἰάκωβος Βαιγιάν δὲν ἐκάπνιζε.

— Τώρα εἶνε ἡ κατάλληλος στιγμή, εἰ δὲ μὴ ποτὲ, διελογίσθη ὁ γέρων.

Ὁ λοχαγὸς δὲν ἤξευρε καὶ αὐτὸς τί νὰ σκεφθῇ. Διερώτα τὸν κ. Αγγάρδ διὰ τοῦ βλέμματός καὶ ἐφαίνετο λέγων αὐτῷ: ἔχετε ἀποκαλύψιν τινα νὰ μᾶς κάμετε, τὸ γνωρίζομεν, διὰ τί δὲν ὁμιλεῖτε; τί ἀναμένετε;

Τοῦτο δὲν διέφυγε τὸν κ. Αγγάρδ, οὔτε ἡ πρό ὀλίγου ἐκπληξίς τῶν συνδαιτυμένων του καὶ τὰ ἀνταλλαγόντα βλέμματα τῶν, ἀλλ' ἐφαίνετο ὅτι δὲν κατελάμβανε τίποτε. Ἀναμφιβόλως δὲν ἐθεώρει τὴν στιγμήν πρόσφορον ἵνα ἐξηγηθῇ.

Καπνίσας τὸ σιγάρον τοῦ ἡγέρθη.

Σήμερον, εἶπε, καὶ μέχρι τῆς ἐσπέρας ἀνήκετε εἰς ἐμὲ ἀμφοτέροι. Ἀὔριον θὰ σᾶς ἀφήσω ἐλευθέρους καὶ θὰ δυνηθῇτε νὰ συνδιαλεχθῇτε, διότι μέλλετε καὶ ἔχετε πολλὰ νὰ εἴπητε. Ἀλλὰ πρόκειται νὰ χρησιμοποιήσωμεν τὸν μετὰ

μεσημβριανὸν χρόνον. Ἰδωμεν λοιπὸν, τί δυνάμεθα νὰ πράξωμεν;

— Ὅτι εὐαρεστεῖσθε, ἀπήντησεν ὁ λοχαγός.

Ὁ κ. Αγγάρδ ἐσκέφθη πρὸς στιγμήν.

— Κύριε Βαιγιάν, γνωρίζετε τὸν κῆπον τῆς ἐγκλιματίσεως!

— Ὅχι, κύριε.

— Ἰδοὺ λοιπὸν τί σᾶς προτείνω, φίλοι μου· μίαν ἐπισκεξιν εἰς τὸν κῆπον τούτον καὶ μετὰ ταῦτα περίπατον περὶ τῶν λιμνῶν καὶ εἰς τὰς μεγαλοπρεπεῖς δεινροστομίας τοῦ δάσους τῆς Βολωνίας.

Οἱ δύο ἄνθρωποι ὑπεκλήθησαν σιωπηλῶς.

— Δὲν ἐφρόντισα ἀκόμη περὶ σταύλου, ὑπέλαβεν ὁ κ. Αγγάρδ, καὶ διὰ τοῦτο δὲν διατηρῶ καὶ ἡνίοχον. Ἐχω ἀπλούστατα μέτριόν τι ὄχημα, ὅπερ ἐνοικιάζω κατὰ μῆνα. Τὸ ὄχημα τούτο σᾶς ἀναμένει κύριοι· καὶ δυνάμεθα ν' ἀναχωρήσωμεν.

— Λοιπὸν; εἶπεν ὁ Ἰάκωβος Βαιγιάν εἰς τὸ οὐ; τοῦ βαπτιστικοῦ του, ἐνῶ κατήρχοντο τὴν κλίμακα, ὅπισθεν τοῦ ξενίζοντος αὐτοῦ.

— Ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον παράδοξον.

— Δὲν σᾶς προσεκάλεσε βεβαίως εἰς τὸν οἶκόν του, χάριν μόνον εὐχαριστήσεως, ἐμὲ μάλιστα, ἐκ τοσούτῳ μακρὰς ἀποστάσεως.

— Βεβαίως καὶ ἐγὼ κάμνω διαφόρους ὑποθέσεις.